

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۸/۰۹/۱۲

کلاب شاه کلاب

افراطیت، زیان او مخنیوی یی

د نورو ټولنیزو ښکاروندو په شان افراطیت هم ښایي بیلابیل تعریفونه ولري او هرڅوک په خپل اند او انگیرنه د هغه په اړه اخیسته ولري، خو د ژوند تجربی او مطالعی پر بنسټ د افراطیت په اړه زما اخیسته اونگېرنه داده چې: «د بدلون له پاره د افرادو او ډلو په فکر او عمل کې شدت، نه زغم او زورزیاتی ته افراطیت ویل کېږي چې د ټولنیز ژوند بېلابېلو برخو کې راڅرگندېدی شي.»

افراطیت په بېلابېلو قالبونو کې تعریفېدی شي، ښایي د قوم پالنې، دیني او دین ضد ایډیولوژي، فلسفي افکارو، طبقاتي درېځ، سیمه ییزې، ژبني لورنیا غوښتنې او توکمپالنې په بڼه راڅرگند شي. په دې مانا چې یو کس یا یوه ډله خپل قوم، ژبه، توکم، سیمه، دین، مذهب فلسفه، ایډیولوژي یا بله گروهه دومره په حقه، سپیڅلي او لوړه وگني چې ورته هیڅ بله هغه نه سیاله، نه په حقه او نه هم د زغم وي او چمتو وي د خپل لوري له پاره د بل او هم خپله وینه تویه کړي او په دې لار کې هر ډول کرڼه روا او پرځای وگني.

د افراطیت ستونزه او زیان په دې کې دی چې افراطي کس یا افراطي ډله هر څه په مطلق بڼه اوبد، دوست او دوښمن، تور او سپین، خپل او پردي، حق او ناحق ویشي درېیمه او منځنی لار یا حالت نه مني.

د بېلگې په توگه د نازیانو له نظره د جرمني توکم د نړۍ ترټولو غوره او لوړ توکم دی او نور توکمونه تر هغه ټیټ دي نو ځکه خو باید د جرمني واکمني ومني له دې پرته باید له منځه یووړل شي، همدا انگېرنه او فکر او د دویمې نړیوالې جگړې لامل شو چې په پایله کې یې له پنځوس میلیونو زیات انسانان ووژل شول. دغه راز، د کمونیستانو له نظره یوازې د دوی ایډیولوژي سمه، علمي او په حقه ده، بل هر ډول فکر ارتجاعي، ناسم، بورژوازي او ولس دوښمنه دی او باید نابود شي. د همدغه فکر پر بنسټ په پخواني شوروي اتحاد کې ۵۰ او په چین کې ۷۰ میلیونو انسانان ووژل.

دغه راز، لري نه به افغانستان کې کینو او ښي افراطیونو هېواد په داسې ناورین واړولو چې تر ننه له بې گنا افغانانو قرباني اخلي. کینو افراطیونو د پاکو جامو اغوستلو او لمونځ کولو ددوی له اند جرم انسانان له خاورو لاندې کړل او ښي افراطیونو د بریري خرېبلو، د ښوونکي دندې درلودلو او ښوونځیو ته تلو د دوی له انده کفر له امله انسانان له غره راوړغړول او یا یې په نورو بڼو له منځه یووړل.

له بده مرغه د افراطیت ستر او مهم مرکزونه هم پخوا او هم اوس اکاډمیک مرکزونه، د لوړو او نیمه لوړو زده کړو موسسې وې او دي.

همدا اوس د کابل بوډنتون په گډون د هېواد ډېر پوهنتونونه د افراطیت پر مرکزونو او روزنځایونو بدل شوي دي. د څېړنو له مخې د لوړو زده کړو موسسو کې د افراطیت خورېدو او پیاوړتیا لاملونه د ځینو استادانو افراطي لیدلوری، د رسمي او نارسمي افراطي ډلو فعالیت، په افغانستان کې د بهرنیو ځواکونو له حضوره د تبلیغاتي وسلې په توگه د ځینو رسمي او نارسمي افراطي ډلو گټنه په تېره هغه وخت چې د دغو ځواکونو په عملیاتو کې ملکي وگړو ته مرگ ژوبله واورې، بې وزلي، ټولنیزه او اقتصادي نابرابري، د اعتدال خوښو کسانو ټیټ او پرک والی او اعتدال خوښو سیاسي سازمانونو نشتوالی یا کمزورتیا، د ښاري او کلیوالي کلتور او دود ترمنځ ټکر، د افراطي ډلو فعالیت او ان بهرنیو استخباراتي شبکو لمسونه او ملاتړ ښودل شوي دي.

داسې مالومات هم ترلاسه شوي چې افراطي رسمي او ناقانونه ډلې په پوهنتونونو کې تر ډېره احساساتي او شرخوښي ځوانان چې ټول نه بلکې ډېر یې له کلیوالي او لري پرتو سیمو راغلي جلب او د لارې مل گرځوي. دغه ځوانان چې له یو څه ناڅه ترلري او دودپاله چاپیریاله په یو ځلي پراښی او نااشنا چاپیریال کې ځان ویني، نوي چاپیریال ته منفي غبرگون ښيي په تېره چې دغه ځوانان له بې وزله او محرومو کورنیو راوتلي وي. دغو کسانو ته نجونو لوڅ مخ گرځېدل، له هلکانو سره په یو ټولگي کې زده کړه په تېره چې د ځینو نجونو جامې ورته له دود او کلتور لري یا د دوی په اند غیرشرعي وېرېښي یا له پردیو هلکانو سره د نجونو خبرې ویني او اوري نو بیا دغه حالت ته غیرگون ان که قهرجن هم وي خپل فرض گني په تېره چې دا کړنې یې د ځینو ټولگيوالو او ان استادانو له هرکلي سره مخ

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

شي، په ځانگړې توگه هغو ټولگيوالو او استادانو چې د قانوني يا ناقانونه افراطي ډلو غړيتوب لري او ددغه ډول کسانو بڼکار ته لا واردمخه څارو او په کمين کې ناست وي. د محصلينو ليلي افراطي ډلو جلب و جذب له پاره بڼه او خوندي ځايونه دي، دا ځکه چې هلته محصلين له يو بل سره د ناستې ولاړې او خبرو اترو له پاره ډېر وخت لري. قانوني او ناقانونه افراطي ډلې د ديني او مذهبي ورځو په مناسبتونو نمانځني لکه ميلاد النبي، عاشورا يا نورو په پلمه د نامالومو سرچينو، سوداگرو او پانگوالو په مالي مرسته او يا خپله له استادانو، محصلينو او خلکو پر راټولې شوي چاندي د قران کریم ختمونه او غوندي جوړوي چې له هغو د عبادت پرځای د افراطي فکر خورولو له پاره گټه اخلي.

د افراطيت بي اغيزي يا کمزوري کولو په موخه اړينه ده چې:

- په پوهنتونو کې دې يو ځانگړی جوړښت رامنځته چې په منظمه توگه محصلينو په تېره نويو محصلينو د مدني ارزښتونو، زغم او يو بل منلو، جنسيتي برابري او دموکراتيکو ارزښتونو په اړه منظم او د کلتوري او فرهنگي پروگرامونو، غونډو او سيمينارونو له لارې مالومات ورکړي.
- د محصلينو داسې کلتوري، ټولنيز او هنري سازمانونه او بنسټونه جوړ او پياوړي شي چې د افراطي گروپونو فعاليتونو سره ټوله برابره کړي البته دا په دې مانا نه ده چې د محصلينو ترمنځ د فکري او فزيکي ټکرونو زمينه برابره نه کړي.
- په ليليو کې مدني فعاليتونو او ان استخباراتي فعاليت ته جدي پام خورا اړين دی ځکه پخوانيو تجربو بنودلي چې بڼي او کينيو افراطيونو په پخوا کې ډېر جلب او جذب په ليليو کې کړی دی.
- له هغه ځايه چې قانوني او ناقانونه افراطي ډلې په سازمانې بڼه فعاليت کوي يانې د يادو ډلو سازمانونه محصلين جلب او جذبوي چې له ترديد پرته سازمانې فعاليت د ځانگړو او تيت پرک کسانو او ډلو په پرتله اغيزمن دی نو ځکه خو نه يوازې رسمي بنسټونه بلکې اعتدال پلوي سياسي گوندونه هم بايد په پوهنتونو کې فعال او خپلې منځ لارې، دموکراتيکي او مدني کړنلارې محصلينو ته ورسوي محصلين جلب او جذب کړي او له دې لارې د افراطي کړنلارو يکه تازي مخه ونيول شي.
- ان که شونې وي په خپله دولت د محصلينو مدني، دموکراتيک او دموکراتيک بنسټونه جوړ، پياوړي او جدي ملاتړ يې وکړي.

پای